

4. Мовчан А.О. Правове регулювання конкурсного порядку добору кадрів / А.О. Мовчан // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2006. – № 4. – С. 46–52.
5. Андрушко А.В. Виникнення трудових правовідносин з державними службовцями : [монографія] / А.В. Андрушко. – Х. : Консум, 2006. – 392 с.
6. Мельник І.М. Запровадження інноваційних механізмів формування кадрового потенціалу державної служби в контексті реалізації державної кадрової політики / І.М. Мельник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/2009-01/Melnik.pdf.
7. Молодцов М.В. Трудовое право России : [учебник для вузов] / М.В. Молодцов, С.Ю. Головина. – М. : Норма, 2003. – 640 с.
8. Воронцов С.С. Кадровик / С.С. Воронцов, А.С. Розова // Трудове право для кадровика. – 2007. – № 5. – С. 15–20.

Анотація

Станчева О. Л. Обрання за конкурсом як вид оцінки ділових якостей працівників. – Стаття.

У статті визначається поняття конкурсного відбору працівників на заміщення вакантних посад як вид оцінки ділових якостей працівників. Вносяться пропозиції щодо вдосконалення чинного трудового законодавства в цій сфері.

Ключові слова: оцінка ділових якостей працівника, конкурсний відбір, професійна компетенція.

Аннотация

Станчева А. Л. Избрание по конкурсу как вид оценки деловых качеств работников. – Стаття.

В статье определяется понятие конкурсного отбора работников на замещение вакантных должностей как вид оценки деловых качеств работников. Вносятся предложения по совершенствованию действующего трудового законодательства в данной сфере.

Ключевые слова: оценка деловых качеств работника, конкурсный отбор, профессиональная компетенция.

Summary

Stancheva O. L. Election under a contest as a form of assessment of competencies of employees. – Article.

The definition of competitive selection of employees while filling the vacant positions is defined in the article. The propositions on improvement of current labour legislation in this field are introduced.

Key words: assessment of competencies of employees, competitive selection, professional competency.

УДК 347.73:336.1:352

С. В. Березовська

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «МІСЦЕВІ ФІНАНСИ» ТА «ФІНАНСИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Постановка проблеми. З'ясування й визначення основних теоретичних аспектів та особливостей державних фінансів і фінансів органів місцевого самоврядування є досить важливим для практичної реалізації участі цих фінансів у здійсненні державою та органами місцевого самоврядування своїх завдань і функцій. У свою чергу поняття «державні фінанси», на відміну від поняття «фінанси органів місцевого самоврядування», є достатньо вивченим і проаналізованим багатьма юристами-фінансистами та економістами. Термін «фінанси органів місцевого самоврядування» майже зовсім не використовується у фінансово-правовій та економічній літературі.

Під час розгляду фінансової основи місцевого самоврядування багато вчених використовували поняття «місцеві фінанси», яке ототожнювали з поняттям «фінан-

си органів місцевого самоврядування». Питання розмежування цих двох понять вирішувалось і досі вирішується неоднозначно. Тому необхідно визначити поняття «фінанси органів місцевого самоврядування», розкрити його зміст та визначити порядок використання цього поняття.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз праць учених-економістів І.Х. Озерова [15], В.М. Твердохлебова [20], М.А. Сірінова [18], Г.Я. Сокольнікова [19], Д.П. Боголепова [5], М.М. Ровинського [17], В.І. Кравченка [8], О.П. Кириленко [10] О.Д. Василика [6] та інших, а також учених-юристів Л.К. Воронової [7], В.П. Нагребельного [12], А.С. Нестеренко [13], А.А. Нечай [15], О.П. Орлюк [16], І.М. Пахомова [21] та інших дає змогу стверджувати, що науковці, розглядаючи фінансову основу органів місцевого самоврядування, використовували не поняття «фінанси органів місцевого самоврядування», а поняття «місцеві фінанси» та надавали визначення саме цього терміна. Як зазначалося ще в 2004 р., питання розмежування цих понять вирішувалося неоднозначно [11]. Тому вважаємо за необхідне розглянути напрацювання наведених дослідників щодо співвідношення (розмежування чи ототожнювання) цих двох понять, що дасть змогу глибше зрозуміти їх сутність та визначити порядок їх використання.

Метою статті є розгляд різних поглядів щодо визначення поняття «місцеві фінанси», співвідношення його з поняттям «фінанси органів місцевого самоврядування», визначення тотожності або відмінності цих понять, особливостей їх використання в науковій літературі. Також слід проаналізувати поняття, основи правового регулювання, функції та особливості фінансів органів місцевого самоврядування, які є об'єктивною умовою виникнення й здійснення фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Учені кінця ХІХ – середини ХХ ст. Г.Я. Сокольніков та І.Х. Озеров розглядали місцеві фінанси як союзи суспільного характеру нижчого рівня, ніж держава, які мають власне більш-менш самостійне фінансове господарство. Тобто дослідники зовсім не використовували поняття «фінанси органів місцевого самоврядування» [19].

В.М. Твердохлебов стверджував: «Місцеві фінанси – господарство місцевих союзів, яке є планомірним задоволенням потреб суспільно-правових союзів» [20]. Вважаємо, що таке визначення В.М. Твердохлебова не має ніякого відношення до поняття «фінанси органів місцевого самоврядування», воно відповідає здебільшого визначенню місцевого самоврядування того часу.

Відомий учений-фінансист Д.П. Боголепов відокремлював поняття «фінанси органів місцевого самоврядування» від поняття «місцеві фінанси», вказуючи на те, що фінансів органів місцевого самоврядування як таких у радянський період не існувало, а місцеві фінанси були частиною державних фінансів, оскільки царський уряд «скидав» на місцеві бюджети державні потреби [5, с. 198, 199].

М.М. Ровинський у роботі «Місцеві фінанси СРСР» зазначав, що місцеві фінанси – це фінанси органів місцевого самоврядування, ресурси, необхідні для задоволення місцевих потреб усього населення [17, с. 16]. Однак далі в цій же роботі говориться, що визначення місцевих фінансів як «фінансів органів місцевого самоврядування» абсолютно беззмістовне та не розкриває сутності цих фінансів [17, с. 19].

На думку українського фінансиста В.І. Кравченка, поняття «місцеві фінанси» є синонімом поняття «фінанси місцевих органів влади». Така синонімічність відображається в самому визначенні місцевих фінансів, наданому вченим: «Місцеві фінанси – це система формування, розподілу й використання грошових та інших фінансових ресурсів для забезпечення місцевими органами влади покладених на них функцій і завдань, як власних, так і делегованих» [8, с. 43]. У свою чергу синонімами поняття «фінанси місцевих органів влади», як вказує В.І. Кравченко, можуть бути такі поняття, як «муніципальні (комунальні) фінанси», «фінанси територіальної громади», «фінанси комуни», «фінанси общини», «фінанси муніципального утворення», «фінанси штату», «фінанси міста, області, району, села, селища» тощо. В.І. Кравченко вважає, що подібні визначення засвідчують те, що місцеві фінанси функціонують у різних формах залежно від державного й територіального устрою тієї чи іншої країни [8, с. 33]. Вважаємо, що не всі наведені термінологічні звороти можуть бути синонімами поняття «місцеві фінанси», оскільки, на нашу думку, деякі зі згаданих понять є складовими дефініції «місцеві фінанси».

О.П. Кириленко та О.Д. Василик зауважують, що місцеві фінанси потрібні органам місцевого самоврядування для виконання покладених на них завдань і функцій на відповідній території, тобто в них термін «місцеві фінанси», на нашу думку, є синонімом дефініції «фінанси органів місцевого самоврядування» [6; 10].

Юристи Л.К. Воронова та А.С. Нестеренко надають власні визначення поняття «місцеві фінанси». Л.К. Воронова говорить: «Місцеві фінанси – це система формування, розподілу й витрачання доходів територіальними громадами та місцевими органами влади з метою виконання покладених на них функцій і завдань» [7, с. 114]. А.С. Нестеренко, у цілому погоджуючись із позицією Л.К. Воронової, вважає місцевими фінансами систему врегульованих правом суспільних відносин, пов'язаних із фінансовим забезпеченням діяльності органів місцевого самоврядування [13, с. 350–354]. Отже, вони не розмежовують поняття «місцеві фінанси» та «фінанси органів місцевого самоврядування», а навпаки, ототожнюють їх.

В.П. Нагребельний розглядає місцеві фінанси в матеріальному та процесуальному значенні. На його думку, у матеріальному значенні місцеві фінанси являють собою систему місцевих грошових фондів, призначених для виконання функцій місцевого самоврядування, а також сукупність форм і методів, за допомогою яких ці функції реалізуються, а в процесуальному розумінні місцеві фінанси – це економічні відносини, пов'язані з формуванням, розподілом та використанням централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів із метою виконання завдань і функцій місцевого самоврядування [12]. О.П. Орлюк вважає: «Місцеві фінанси – це сукупність відносин, врегульованих нормами фінансового права, що виникають між органами місцевого самоврядування та територіальними громадами, органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями з приводу формування, розподілу та використання фондів коштів органів місцевого самоврядування з метою задоволення публічного інтересу територіальної громади та виконання органами місцевого самоврядування державних функцій у процесі реалізації власних та делегованих державою повноважень» [16, с. 10]. Визначення поняття «місцеві фінанси», надані В.П. Нагребельним та О.П. Орлюк, вказують на

те, що в них термін «місцеві фінанси» є синонімом терміна «фінанси органів місцевого самоврядування».

Аналізуючи дисертаційне дослідження А.А. Нечай «Правові проблеми регулювання публічних видатків у державі» [14], у якому вчений, розглядаючи систему публічних фінансів, виділяє та розглядає такий елемент цієї системи, як публічні фінанси органів місцевого самоврядування, доходимо висновку, що А.А. Нечай термін «фінанси органів місцевого самоврядування» ототожнює з терміном «місцеві фінанси».

Зважаючи на наведені думки економістів і юристів щодо понять «місцеві фінанси» та «фінанси органів місцевого самоврядування», загалом погоджуємося з позицією, у якій ці поняття ототожнюються, проте вважаємо за доцільне заради глибшого розкриття змісту цих термінів використовувати поняття «фінанси органів місцевого самоврядування».

Фінанси органів місцевого самоврядування регулюються такими основними нормативно-правовими актами:

1) Конституцією України від 28.06.1996 р. Вона закріплює інститут місцевого самоврядування в Україні, визначає повноваження органів місцевого самоврядування, матеріальну й фінансову основи самоврядування, гарантування фінансування державою делегованих повноважень [1];

2) Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. (зі змінами й доповненнями від 20.11.2012 р.). Він визначає принципи місцевого самоврядування, закріплює повноваження органів місцевого самоврядування (рад, їх голів, виконавчих органів) тощо [4];

3) Бюджетним кодексом України від 08.07.2010 р. (зі змінами й доповненнями від 04.04.2013 р.). Він визначає склад місцевих бюджетів, розподіл доходів і видатків між бюджетами, формування процедури міжбюджетних відносин, порядок розрахунку дотацій вирівнювання, порядок організації місцевих запозичень, встановлює та зазначає відповідальність і контрольні повноваження всіх учасників бюджетного процесу тощо [2];

4) Податковим кодексом України від 02.12.2010 р. (зі змінами й доповненнями від 06.12.2012 р.). Він визначає та закріплює місцеві податки й збори, порядок їх адміністрування та ставки, визначає платників цих податків і зборів, їх права й обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження й обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю щодо місцевих податків і зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства [3];

5) щорічними Законами України «Про Державний бюджет України», у яких визначається склад загального й спеціального фондів місцевих бюджетів, порядок формування взаємозв'язку між Державним бюджетом України та місцевими бюджетами, визначаються обсяги й особливості перерахування міжбюджетних трансфертів, а також додаткові положення, що регламентують бюджетний процес.

Особливостями фінансів органів місцевого самоврядування є такі: 1) фінанси органів місцевого самоврядування тісно пов'язані з функціями як місцевого самоврядування, так і держави; 2) вони нерозривно пов'язані з існуванням товарно-грошових відносин, а також із розподілом і перерозподілом вартості валового

внутрішнього продукту; 3) фінанси органів місцевого самоврядування становлять специфічні відносини, що виникають між органами місцевого самоврядування та територіальними громадами, органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами з приводу формування, розподілу й використання фондів коштів органів місцевого самоврядування; 4) цільовий характер цих фінансів виражається в забезпеченні органів місцевого самоврядування фінансовими ресурсами, необхідними для виконання покладених на них функцій і завдань.

Розкриваючи природу та призначення фінансів органів місцевого самоврядування, необхідно не лише з'ясувати їх суть, а й розкривати їх суспільне призначення, тобто функції, які вони виконують, оскільки саме в цьому проявляється їх сутність і роль у суспільстві. Загальновідомо, що фінанси органів місцевого самоврядування виконують розподільчу, контрольну, регулюючу, стабілізуючу та стимулюючу функції.

Однією з важливих функцій фінансів органів місцевого самоврядування, на нашу думку, є розподільча, яка вказує на їх участь у розподілі національного доходу, створенні основних доходів місцевого значення. У результаті функціонування фінансів органів місцевого самоврядування створюються, розподіляються й використовуються фонди коштів, які забезпечують виконання завдань і функцій органів місцевого самоврядування, як власних, так і делегованих. Розподільча функція цих фінансів сприяє організації збалансованого й ефективного виробництва в містах, селах, селищах, їх розвитку, забезпеченню задоволення місцевим самоврядуванням потреб населення та підвищення матеріального рівня його життя.

Самостійною функцією фінансів органів місцевого самоврядування є контрольна функція. Як зазначалося вище, фінанси органів місцевого самоврядування відображають перебіг розподільчого процесу, тому ця функція проявляється в контролі за ефективним, цільовим формуванням, розподілом і використанням фондів коштів органів місцевого самоврядування. Контрольна функція реалізується під час складення місцевих бюджетів, їх розгляду й затвердження, а також виконання й складення звіту про виконання місцевих бюджетів. Контрольна функція охоплює не лише місцеві бюджети, а й усі фінансові ресурси, які є в розпорядженні органів місцевого самоврядування. Вона повинна забезпечувати цільове й раціональне їх використання.

Виділення регулюючої функції фінансів органів місцевого самоврядування зумовлюється необхідністю належного й своєчасного виконання завдань і функцій органів місцевого самоврядування, оскільки ця функція пов'язана з втручанням її через фінанси органів місцевого самоврядування (місцеві податки та збори, неподаткові платежі, місцевий кредит, видатки органів місцевого самоврядування) у процес відтворення.

Зміст стабілізуючої функції фінансів органів місцевого самоврядування полягає в тому, фінанси органів місцевого самоврядування повинні забезпечувати економічне зростання міст, сіл і селищ, забезпечувати постійне існування ресурсів, необхідних для виконання завдань і функцій органами місцевого самоврядування. Забезпечення стабільного економічного потенціалу й розвитку у свою чергу доз-

волить створити для всіх господарюючих суб'єктів і громадян стабільні умови в будь-яких відносинах.

Стимулююча функція полягає в створенні таких умов, за яких органи місцевого самоврядування були б зацікавленими в збільшенні доходів бюджетів, додатково залученні надходжень, більш ефективному використанні фінансових ресурсів. Вираженням стимулюючої функції є наявний порядок формування власних доходів місцевих бюджетів, заохочення перевиконання запланованих показників надходжень загальнодержавних податків і зборів, самостійність у використанні додатково залучених коштів.

Як система фінанси органів місцевого самоврядування включають декілька основних взаємопов'язаних структурних елементів: видатки, доходи, способи формування доходів, інститути системи, суб'єкти й об'єкти системи та відносини між суб'єктами системи, системою та іншими ланками фінансової системи держави.

Головним елементом фінансів органів місцевого самоврядування є видатки, оскільки вони відображають функції й завдання, що покладаються на органи місцевого самоврядування. Видатками органів місцевого самоврядування є обов'язкові видатки та видатки, необхідні для реалізації делегованих центральною владою завдань. Обов'язкові видатки – це видатки, спрямовані на виконання обов'язкових завдань, які покладаються на всі органи місцевого самоврядування, а також видатки, пов'язані з борговими зобов'язаннями органів місцевого самоврядування за кредитами й позиками.

Доходами органів місцевого самоврядування є податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від кредитів, позик і гарантій за кредитами суб'єктів комунальної форми власності, трансферти від органів державної влади. Доходи органів місцевого самоврядування можуть бути власними та такими, що передані органам місцевого самоврядування державними органами або органами влади вищого територіального рівня. Власні доходи – це доходи, які мобілізуються органами місцевого самоврядування самостійно на основі власних рішень і за рахунок джерел, визначених місцевим органом влади. До власних доходів належать місцеві податки й збори, доходи від майна, що належить органам місцевого самоврядування, та від господарської діяльності комунальних підприємств, комунальні платежі, а також доходи від кредитів, позик і гарантій за кредитами суб'єктів комунальної форми власності.

Завдяки існуванню доходів і видатків органи місцевого самоврядування можуть здійснювати певну діяльність, за допомогою якої ці органи мають можливість вирішувати питання, пов'язані із задоволенням побутових, соціально-економічних, медичних, культурних та інших потреб населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці. З метою здійснення цієї діяльності в розпорядженні органів місцевого самоврядування в Україні перебувають різні матеріальні та фінансові ресурси. Саме за допомогою цих ресурсів вказані органи забезпечують надання населенню цілого комплексу послуг.

Висновки. З огляду на викладене вважаємо за доцільне, говорячи про фінансову основу місцевого самоврядування та про фінансову діяльність органів місцевого самоврядування, використовувати термін «фінанси органів місцевого самоврядування» та надавати визначення саме цього терміна.

Цю позицію, на нашу думку, можна обґрунтувати такими особливостями:

– неоднозначність визначення поняття «місцеві фінанси» та співвідношення понять «місцеві фінанси» й «фінанси органів місцевого самоврядування» призводить інколи до хибного розуміння цих дефініцій та інших фінансових категорій;

– використання поняття «фінанси органів місцевого самоврядування» дасть змогу більш точно розуміти, що являє собою фінансова основа органів місцевого самоврядування, що до неї необхідно включати;

– правильне використання назви терміна забезпечить приділення уваги вченими не визначенню цього поняття й співвідношенню його з іншими термінами, а розкриттю саме сутності цих фінансів, їх особливостей, складових частин, визначенню й створенню умов для більш раціонального й ефективного використання фінансових ресурсів органами місцевого самоврядування, що, відповідно, буде сприяти збагаченню та зміцненню місцевих бюджетів і розвитку міст, сіл, селищ;

– Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 р. (зі змінами й доповненнями від 20.11.2012 р.) [4] вказує на те, що місцеве самоврядування в Україні здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні й обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст і, відповідно, потребують для свого існування й виконання функцій і завдань місцевого значення певних фінансів, які, на нашу думку, повинні мати назву «фінанси органів місцевого самоврядування».

Також вважаємо, що існування й використання поняття «фінанси органів місцевого самоврядування» можливе лише у випадку закріплення фінансів органів місцевого самоврядування в Конституції України як основного елемента місцевого самоврядування, використання цього терміна в наукових працях економістами та юристами, закріплення його визначення в Законі України «Про місцеве самоврядування» в ст. 1 «Основні терміни, використані в цьому Законі» розділу I «Загальні положення». Також, на нашу думку, необхідно розробити й прийняти Закон України «Про фінансове забезпечення місцевого самоврядування», який закріпив би цей термін та створив би правове підґрунтя для вирішення проблем місцевого значення.

Тому вважаємо за необхідне надати своє визначення поняття «фінанси органів місцевого самоврядування». На наш погляд, фінанси органів місцевого самоврядування – це система врегульованих правом економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу й використання фондів коштів органів місцевого самоврядування, необхідних для виконання завдань і функцій органів місцевого самоврядування та для забезпечення й задоволення суспільних потреб місцевого значення, а також пов'язані зі здійсненням контролю за ефективним і цільовим використанням цих фондів коштів.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996 р. – К. : Право, 1996. – 54 с.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
5. Боголепов Д.П. Краткий курс финансовой науки : [учебник для вузов] / Д.П. Боголепов. – 2-е изд., испр. и доп. – Х. : Пролетарий, 1929. – 281 с.
6. Василик О.Д. Бюджетна система України : [підручник] / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
7. Воронова Л.К. Финансовое право / Л.К. Воронова. – К. : Вентури, 1998. – 383 с.
8. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України / В.І. Кравченко. – К. : Знання, 1999. – 487 с.
9. Кириленко О.П. Місцеві фінанси : [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.] / О.П. Кириленко. – Тернопіль : Астон, 2004. – 192 с.
10. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О.П. Кириленко. – К. : НІОС, 2000. – 384 с.
11. Мельник П.В. Поняття та походження місцевих фінансів / П.В. Мельник // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Правознавство». – Чернівці, 2004. – Вип. 236. – С. 31.
12. Нагребельний В.П. Финансовое право Украины: заглавная часть : [навч. посібник] / [В.П. Нагребельний, В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос]; за ред. В.П. Нагребельного. – Суми : Університетська книга, 2004. – 320 с.
13. Нестеренко А.С. Місцеві фінанси в правовій системі України / А.С. Нестеренко // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць / за ред. С.В. Ківалова та ін. – О. : Юридична література, 2003. – Вип. 18. – С. 350–354.
14. Нечай А.А. Правові проблеми регулювання публічних витратів в державі : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / А.А. Нечай; Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 558 с.
15. Озеров И.Х. Основы финансовой науки / И.Х. Озеров. – М. : Типография т-ва И.Д. Сытина, 1914. – 364 с.; Орлюк О.П. Финансовое право : [навч. посібник] / О.П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 527 с.
16. Орлюк О.П. Финансовое право. Академический курс : [підручник] / О.П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 880 с.
17. Местные финансы СССР / [Е.И. Яницкий, М.Е. Минц, И.Н. Смирнов]; под ред. Н.Н. Ровинского. – М. : Госфиниздат, 1936. – 164 с.
18. Сиринов М.А. Местные финансы / М.А. Сиринов. – М. ; Л. : ГИЗ, 1926. – 216 с.
19. Сокольников Г.Я. Финансовая энциклопедия / Г.Я. Сокольников. – М. ; Л. : Госиздат, 1927. – 1148 с.
20. Твердохлебов В.Н. Местные финансы / В.Н. Твердохлебов. – О. : Книгоиздательство А.А. Ивасенко, 1919. – 304 с.
21. Пахомов И.Н. Финансовое право : [учебник] / И.Н. Пахомов. – Изд. 3-е, с изм. и доп. – Х. : ООО «Одиссей», 2007. – 328 с.

Анотація

Березовська С. В. Співвідношення понять «місцеві фінанси» та «фінанси органів місцевого самоврядування». – Стаття.

Статтю присвячено аналізу двох понять: «місцеві фінанси» та «фінанси органів місцевого самоврядування». Аналізуються й визначаються погляди вчених на співвідношення (розмежування чи отождествлення) цих двох понять. Досліджується нормативно-правова база поняття «фінанси органів місцевого самоврядування», їх особливості, функції та система. Обґрунтовано необхідність використання поняття «фінанси органів місцевого самоврядування», а також надано визначення цього поняття.

Ключові слова: місцеві фінанси, фінанси органів місцевого самоврядування, функції, особливості.

Аннотация

Березовская С. В. Соотношение понятий «местные финансы» и «финансы органов местного самоуправления». – Статья.

Статья посвящена анализу двух понятий: «местные финансы» и «финансы органов местного самоуправления». Анализируются и определяются мнения ученых на соотношение (разграничение или отождествление) этих двух понятий. Исследуется нормативно-правовая база понятия «финансы органов местного самоуправления», их особенности, функции и система. Обоснована необходимость использования понятия «финансы органов местного самоуправления», а также дано определение этого понятия.

Ключевые слова: местные финансы, финансы органов местного самоуправления, функции, особенности.

Summary

Berezovska S. V. Value concepts of “local finance” and “finance bodies of local self-government”. – Article.

The article is devoted to the analysis of the two concepts “local finance” and “Finance bodies of local self-government”. Analyzed and determined the point of view of scientists by the ratio (differentiation or equate) of these two concepts. We investigate regulatory, legal framework concept “finance bodies of local self-government”, their features, functions and systems. Substantiates the need to use the concept of “finance bodies of local self-government”, as well as given a definition of this concept.

Key words: local finance, finance bodies of local self-government, functions, features.

УДК 347.73:336.22(477)

В. В. Гречишнікова

ПОДАТКОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Як відомо, в основу фінансового права, як і інших галузей права, покладено предмет і метод правового регулювання. Воно за таким же критерієм поділяється на підгалузі, правові інститути. Система фінансового права формується для всебічного регулювання фінансових відносин. Система фінансового законодавства – це впорядкована за різними об’єктивними критеріями, зумовленими потребами життєдіяльності суспільства, певна множинність нормативно-правових актів, що формується державою для найбільш ефективного використання правових приписів у соціальному управлінні [1, с. 162].

За останні роки фінансове законодавство загалом значно змінилося. Швидкий розвиток безпосередньо податкового законодавства породжує багато проблем, пов’язаних з удосконаленням нормативно-правових актів і з їх систематизацією.

Дослідженням деяких питань щодо податкового законодавства присвячено праці багатьох науковців, зокрема Л.К. Воронової, О.Р. Зельдіної, О.В. Майстренко, Н.Я. Якимчук, Ф.О. Ярошенко [2; 3; 4; 5; 6] та інших. Однак особливості податкового законодавства, як позитивні, так і негативні, висвітлюються фрагментарно, у межах ширшої правової проблематики.

Мета статті – визначити основи фінансового законодавства України та місце податкового законодавства в його системі.

Система фінансового законодавства є ієрархічною сукупністю законів і нормативно-правових актів із фінансових питань. Крім Конституції України, до них належать такі, що встановлюють Державний бюджет України, бюджетну систему України, систему оподаткування, податки і збори, принципи створення й функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків, статус національної валюти, статус іноземних валют на території України, порядок утворення й погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу, порядок випуску й обігу державних цінних паперів, їх види й типи.

Крім законів, до фінансового законодавства входить велика кількість підзаконних актів. Усі нормативно-правові акти в галузі фінансів приймаються на основі законів і заради їх приписів. Серед актів, що регулюють фінансові відносини, чіль-